

8.3.2.2.3 Els diferents ritmes d'aprenentatge

PREGUNTA FORMULADA:

Hi ha processos individualitzats d'aprenentatge dels alumnes segons els diferents ritmes? Cita'n alguns.

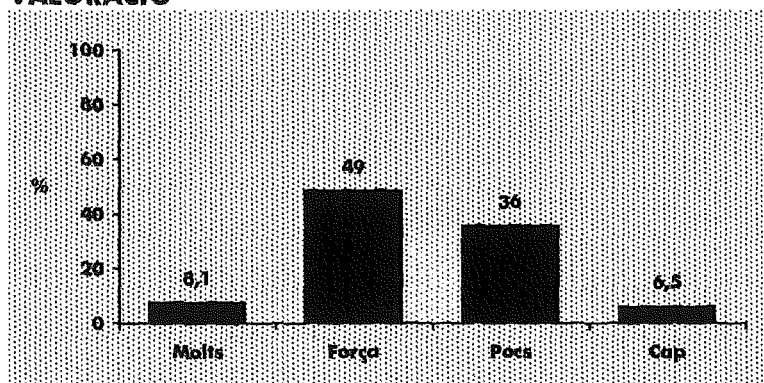
Aquest indicador pretén reafirmar l'anterior, en el sentit de conèixer si per a respectar el ritme de cada un dels alumnes hi ha la possibilitat d'individualitzar el que s'aprèn.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 61

No responen = 13

VALORACIÓ

En aquest indicador sorprèn la gran dispersió en les respostes. Sembla que hi hauria d'haver més relació entre aquestes respostes i les de la pregunta anterior. Encara que la majoria de respostes manifesten que el Programa d'Educació Viària del RACC preveu l'existència de diferents ritmes d'aprenentatge s'observa un percentatge relativament alt de respostes que no ho consideren així; són els que creuen que hi ha pocs o cap procés individualitzat d'aprenentatge.

D'entre els processos que s'esmenten, cal ressaltar l'actuació individual, la representació de rols i l'atenció personalitzada com els aspectes més citats.

Cal preguntar-se les raons d'aquests resultats i de la poca relació amb els de la pregunta anterior. Probablement, aspectes relacionats directament amb el context i l'ambient en què es van desenvolupar les diferents sessions en els centres explicarien aquests resultats. En qualsevol cas, la informació recollida no permet anar més enllà de la constatació d'una certa contradicció entre els resultats de les preguntes 2 i 3 d'aquest àmbit. Es procurarà esbrinar les raons d'aquesta dispersió en les entrevistes.

8.3.2.2.4 L'alumnat amb dificultats

PREGUNTA FORMULADA:

S'ofereix suport als alumnes que tenen dificultats? Com?

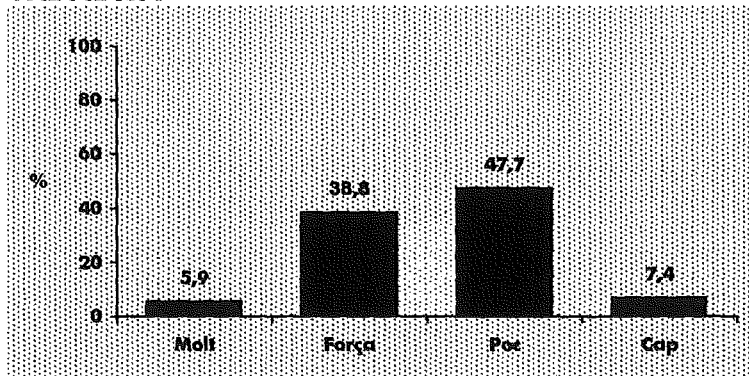
A partir d'aquest indicador, es tracta d'esbrinar si hi ha algun tipus d'atenció diferenciada per als alumnes que presenten dificultats en l'aprenentatge.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 67

No responen = 7

VALORACIÓ

També en aquest cas, les respostes coincideixen poc amb les del punt 2. La majoria considera que a l'alumnat amb dificultats se li ofereix poc o cap suport per a assolir un nivell òptim d'aprenentatge.

Aquest suport creuen que es podria concretar a partir d'explicacions més personalitzades, fent-los participar en les tasques més fàcils o bé amb l'ajuda de la resta de companys.

Entenem que les respostes a les dues darreres preguntes aporten elements de crítica i, conseqüentment, de millora del Programa d'Educació Viària del RACC, però també sembla que el professorat delegui en el Programa responsabilitats que li pertocuen més directament, atès que el Programa d'Educació Viària del RACC ha de considerar-se com un element més de la tasca que han de fer els centres per a assolir les finalitats i els objectius de l'educació viària.

8.3.2.2.5 L'aplicació dels aprenentatges aconseguits

PREGUNTA FORMULADA:

Es comprova si els alumnes són capaços d'aplicar els aprenentatges aconseguits?

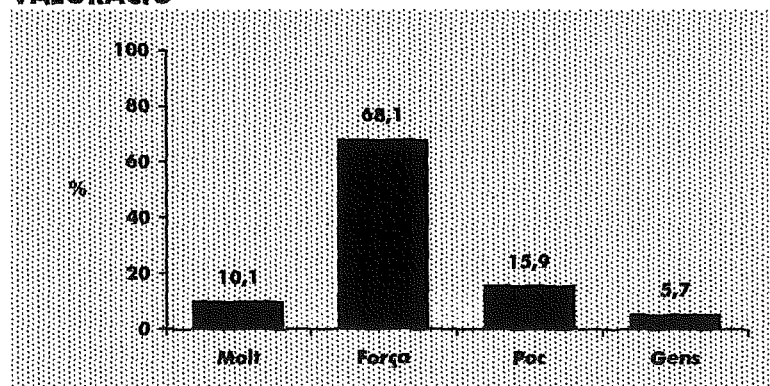
Si els alumnes són capaços d'aplicar a una situació nova determinats aprenentatges, vol dir que els han interioritzat. Mitjançant aquest indicador es tracta de saber l'opinió dels professors respecte de si són capaços d'utilitzar els continguts apresos en noves situacions que se'ls presentin.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 69

No responen = 5

VALORACIÓ

Malgrat les respostes a les dues darreres preguntes i les contradiccions assenyalades, la valoració que fan els professors de la possibilitat d'utilitzar i aplicar els coneixements d'educació viària adquirits per l'alumnat dels seus centres a través del Programa del RACC és positiva. La majoria considera que els aprenentatges s'apliquen molt o força, mentre que una petita minoria considera que s'apliquen poc o gens.

La manera com aquesta aplicació es comprova és a partir de sortides al carrer, de circuits, circuits pel carrer, fent altres activitats a la classe un cop fet el Programa, a partir de la valoració de cada joc, etc.

Òbviament, en aquest indicador les respostes tenen un alt valor ja que es considera que un coneixement es domina quan s'aplica en contextos de vida quotidiana, en la resolució de problemes o en la presa de decisions que afecten situacions de la vida diferents de les escolars.

El fet que més de dues terceres parts dels mestres enquestats valorin que els alumnes apliquen molt i força els aprenentatges és una prova conclouent de l'impacte del Programa d'Educació Viària del RACC i de l'encert del seu plantejament.

8.3.2.2.6 Síntesi: la metodologia didàctica del Programa RACC

La conclusió principal d'aquest àmbit rau en les discrepàncies observades en les respostes a les diverses preguntes. Per una banda, els mestres valoren positivament la metodologia del Programa d'Educació Viària del RACC tant pel que fa a l'adequació de les estratègies com a la varietat d'oportunitats. Per l'altra, però, trobem que el Programa no preveu suficientment l'existència de diferents ritmes d'aprenentatge ni les dificultats que poden tenir certs alumnes.

Malgrat aquesta contradicció i les crítiques al programa —que s'han de considerar per a millorar-lo—, la majoria del professorat opina que els coneixements adquirits per l'alumnat s'apliquen a la pràctica.

Podem afirmar, en conseqüència, que segons l'opinió del professorat el Programa d'Educació Viària del RACC ha aconseguit modificar determinades pautes de conducta o comportaments viaris de l'alumnat i, per tant, és un instrument adequat per a assolir les finalitats que l'escola s'ha proposat per a la millora de la viabilitat en la nostra societat.

La qüestió que des d'aquest àmbit caldrà esbrinar és la següent:

- De quina manera caldria fer front als diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes?

8.3.2.3 L'avaluació dels aprenentatges

L'eficàcia d'un programa s'evidencia quan es pot demostrar que s'han assolit els objectius previstos, és a dir, quan es fa evident que els beneficiaris han aconseguit aprendre un coneixement, una habilitat, modificar una conducta, etc. Molts programes educatius inclouen instruments per a avaluar el grau d'assoliment dels seus objectius i, en conseqüència, els seus resultats.

Actualment l'avaluació és un tema de màxim interès educatiu i s'estan fent aportacions importants sobre el tractament que ha de tenir per a esdevenir un instrument eficaç de regulació i autoregulació dels aprenentatges. Es considera que l'avaluació és un procés que consta de diverses fases, estretament vinculat a l'ensenyament i l'aprenentatge. Es distingeixen les següents fases:

- Una avaluació inicial que, d'una banda, permet al professorat saber quins coneixements previs té l'alumnat i, de l'altra, permet a l'alumnat prendre consciència del que sap.
- Una avaluació continuada, que permet al professorat regular el seu ensenyament i a l'alumnat verificar i regular el que va aprenent o el que no aprèn.
- Una avaluació final en la qual professorat i alumnat contrasten els resultats de l'ensenyament i l'aprenentatge amb el punt de partida (la programació prevista i els coneixements previs).

Així mateix, es considera que l'avaluació afecta tant a l'ensenyament —allò que ha programat i ha ensenyat el professor i la manera com ho ha fet— com a l'aprenentatge —el grau d'implicació de tots i cadascun dels alumnes en la construcció de coneixements—. És en aquest sentit que es parla d'autoavaluació.

Les preguntes d'aquest àmbit tenen com a finalitat saber quina opinió tenen els mestres sobre l'avaluació dels aprenentatges que planteja el Programa d'Educació Viària del RACC, la manera com la planteja i la idoneïtat dels moments en què es realitza.

Les qüestions que es proposen són les següents:

- L'avaluació inicial.
- L'avaluació continuada.
- L'avaluació final.
- L'autoavaluació.
- L'avaluació dels objectius proposats.
- Síntesi: l'avaluació dels aprenentatges.

8.3.2.3.1 L'avaluació inicial

PREGUNTA FORMULADA:

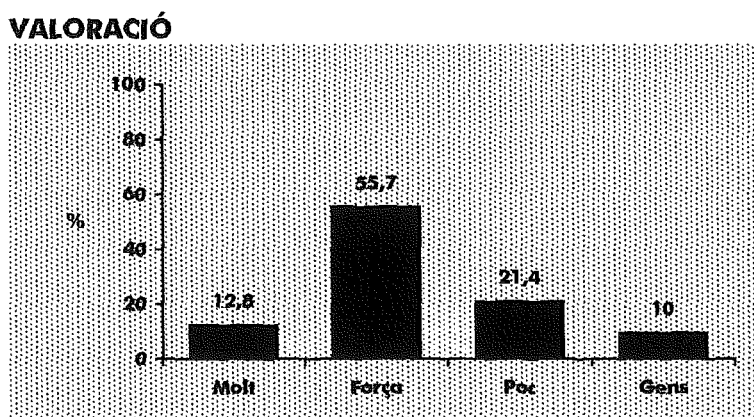
Es parteix d'una avaluació inicial?

Com ja s'ha comentat, l'avaluació inicial té com a finalitat conèixer què saben els alumnes sobre el contingut que se'ls ha d'ensenyar. Aquest indicador pretén saber l'opinió del professorat sobre aquest aspecte.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 70

No responen = 4

No existeix unanimitat en les respostes del professorat sobre si el Programa parteix d'una avaluació inicial dels coneixements previs de l'alumnat. Una majoria considera que parteix força d'aquesta avaluació inicial, però hi ha un percentatge important (més d'un 30%) que no ha sabut veure en el Programa la importància d'aquesta avaluació o els instruments que s'empren per dur-la a terme, atorgant la qualificació de poc o gens a la pregunta.

És important tenir en compte aquesta dispersió per a corregir aquells instruments dedicats a l'avaluació inicial.

8.3.2.3.2 L'avaluació continuada

PREGUNTA FORMULADA:

Hi ha un procés d'avaluació continuada amb respostes i correccions immediates?
Cita'n alguns casos.

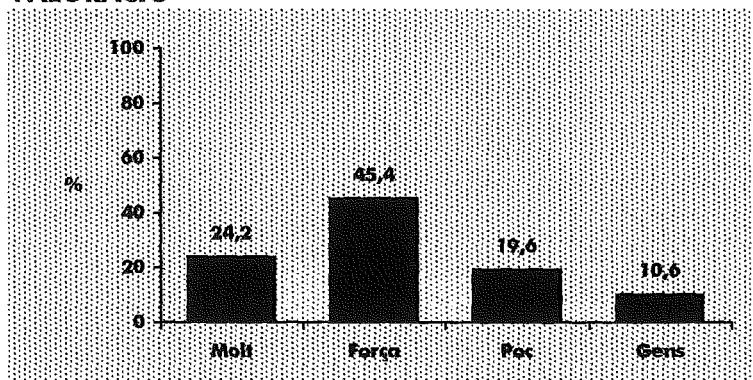
Regular el procés d'aprenentatge dels continguts que el professor ensenya i que els alumnes aprenen és el propòsit de l'avaluació continuada. Aquesta qüestió pretén verificar si es produeix aquesta regulació.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 66

No responen = 8

VALORACIÓ

Les respostes que el professorat dona a aquesta qüestió són disperses. Tot i que, majoritàriament, es decanten envers el fet que l'avaluació continuada es produeix en força i moltes ocasions, també s'ha de considerar la tercera part de respostes que indiquen que es produeix poc o gens.

Caldrà tenir en compte aquests resultats en la revisió que es faci del Programa RACC en el futur.

Els moments en què es du a terme aquesta avaluació continuada són els següents: a partir de les preguntes del vídeo, del raonament sobre com s'han resolt determinades situacions o de l'intercanvi oral amb els educadors i les educadores.

8.3.2.3.3. L'avaluació final

PREGUNTA FORMULADA:

Està prevista una avaluació final una vegada acabades les activitats?

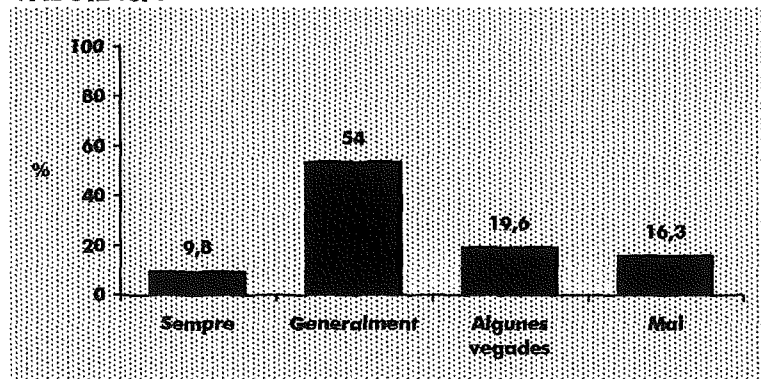
En aquest indicador es pretén conèixer si hi ha hagut aprenentatge en els alumnes i, per tant, si s'han produït canvis respecte del que saben en un inici i el que saben al final.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 61

No responen = 13

VALORACIÓ

La majoria del professorat considera que el Programa preveu l'avaluació final, però també s'observa una important dispersió en les respostes. De nou, un sector important del professorat, superior al 35%, no ha observat que es plantegi una avaluació final o, si ho ha observat, considera que no és suficient o que no es fa correctament. Aquesta és la interpretació que es pot deduir de les respostes que valoren com a poc o gens la pregunta.

8.3.2.3.4 L'autoavaluació

PREGUNTA FORMULADA:

Hi ha criteris d'autoavaluació? Quins?

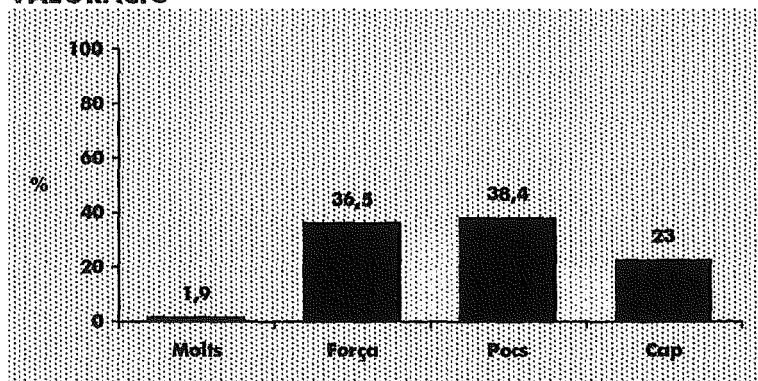
L'objectiu d'aquest indicador és esbrinar si es creu que hi ha elements en el Programa RACC perquè els alumnes puguin prendre consciència dels continguts que han après.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 52

No responen = 22

VALORACIÓ

Les opinions del professorat s'agrupen majoritàriament en les respostes que indiquen que hi ha pocs i cap criteri d'autoavaluació.

Probablement l'autoavaluació és un dels aspectes sobre els quals caldria aprofundir més, ja que sorprèn que hi hagi un nombre significatiu de persones que no han respost aquesta qüestió, i que són el grup majoritari.

Contràriament del que es manifestava en les respostes anteriors, en què una majoria valorava positivament (molt o força) les respostes i una minoria important les valorava negativament, en aquesta pregunta s'inverteixen els percentatges. Per a la majoria (més d'un 60%) el Programa d'Educació Viària del RACC no preveu o preveu insuficientment l'autoavaluació, mentre que per a la minoria (més d'un 35%) l'autoavaluació és valorada positivament (molt o força).

Quan es pregunten quins són aquests criteris d'autoavaluació, les respostes són diverses, però en la que hi ha més coincidència és aquella que indica que l'autoavaluació s'esdevé quan es fa pensar l'alumnat sobre situacions que s'han plantejat i se'n fa una valoració.

8.3.2.3.5 L'avaluació dels objectius proposats

PREGUNTA FORMULADA:

S'avaluen els objectius proposats inicialment?

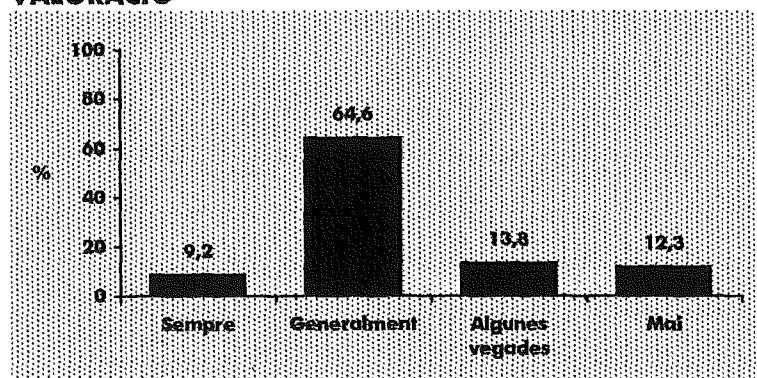
La finalitat d'aquest indicador és esbrinar, segons l'opinió dels mestres, si s'avalua l'assoliment dels objectius proposats inicialment sobre educació viària.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 65

No responen = 9

VALORACIÓ

La majoria dels mestres considera que els objectius proposats inicialment s'avaluen força o molt.

Tanmateix, la formulació de la pregunta no permet saber ni què s'avalua ni qui avalua què. Tant es pot interpretar que són els mateixos mestres els que avaluen els objectius proposats pel Programa d'Educació Viària del RACC com que són els monitors del Programa els que els avaluen. Per altra banda, també permet interpretar que els mestres consideren que el Programa d'Educació Viària del RACC ha permès al seu alumnat assolir els objectius que ells s'havien proposat en educació viària.

8.3.2.3.6 Síntesi: l'avaluació dels aprenentatges

Sembla que al professorat el satisfà el plantejament de l'avaluació del Programa d'Educació Viària del RACC perquè preveu totes les fases del procés i perquè permet l'alumnat assolir els objectius proposats.

En canvi, es critica que no es tingui en compte l'autoavaluació, que no s'estableixin criteris perquè l'alumnat aprengui a autoavaluar-se. En aquest sentit seria convenient plantejar en fases posteriors la qüestió següent:

- Quins instruments podrien incorporar-se en el Programa RACC que facilitin l'autoregulació dels aprenentatges per part dels alumnes?

8.3.3 L'AMBIENT DE L'AULA

L'aula és un espai social on els alumnes poden desenvolupar les capacitats comunicatives, d'aprenentatge i de formes de col·laboració amb els altres.

Dins de l'aula cada alumne té oportunitats per a assajar diferents maneres de relacionar-se amb els altres, compartint projectes, contrastant opinions, establint relacions d'amistat, etc., és a dir, a l'aula s'aprèn a viure amb els altres.

Tenint en compte la importància de l'aula, s'ha inclòs com a categoria d'anàlisi en la valoració del Programa RACC d'Educació Viària.

Dins aquesta categoria hi ha uns àmbits que tenen com a objectiu determinar si durant el desenvolupament de les activitats del Programa RACC sorgeixen ocasions que afavoreixin les relacions de l'alumnat, tant entre ells mateixos com amb els adults.

Les qüestions s'agrupen en tres àmbits:

- El Programa RACC i la socialització de l'alumnat.
- Les relacions de l'alumnat amb els educadors i les educadores.
- El clima d'aula.

— La temporalització de les activitats.

Cada un d'aquests àmbits comprèn uns indicadors que els professors han de valorar a partir d'una escala qualitativa.

8.3.3.1 El Programa RACC i la socialització de l'alumnat

L'escola té una importància fonamental en la socialització de l'alumnat, és a dir, en la integració a la societat on ha nascut i on es desenvoluparà la seva vida. Socialitzar vol dir aprendre les normes, les pautes de convivència, les lleis, els costums i les tradicions que regulen la vida i les relacions de les persones d'una mateixa societat.

Entenem l'educació viària com un element —com un contingut— important per a socialitzar els alumnes amb relació a la mobilitat i als problemes que se'n deriven, però també entenem que l'organització de les classes d'educació viària ha de ser un model de socialització atès que permeten experimentar unes vivències i una relació entre les persones amb molta més facilitat que en el cas de les assignatures més clàssiques del currículum escolar.

Per aquestes raons, els indicadors inclosos en aquest àmbit tracten de saber l'opinió del professorat sobre si el seguiment de les activitats proposades en el Programa RACC incideix i facilita el procés de socialització de l'alumnat.

S'hi inclouen els aspectes següents:

- La resolució de conflictes.
- Les opinions compartides.
- La vinculació al grup.
- La valoració dels resultats del grup.
- La participació de l'alumnat.
- Síntesi: el programa i la socialització de l'alumnat.

8.3.3.1.1 La resolució de conflictes

PREGUNTA FORMULADA:

Hi ha procediments per a resoldre els conflictes que es produeixen?

El Programa RACC d'Educació Viària planteja situacions que de vegades poden ser conflictives, en el sentit que poden implicar actuacions diverses sobre les quals cada alumne pot tenir opinions diferents.

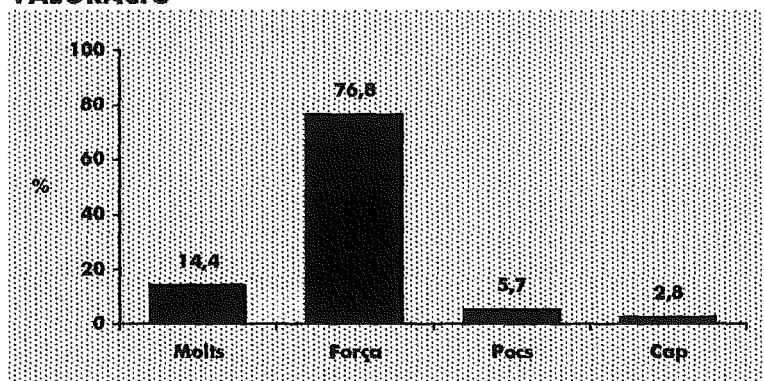
Aquest indicador té com a finalitat valorar les opinions dels professors respecte de si es disposa dels mitjans idonis per a resoldre les situacions controvertides que es plantegen.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 69

No responen = 5

VALORACIÓ

L'opinió majoritària del professorat és que el Programa d'Educació Viària del RACC conté procediments per a resoldre els conflictes que es plantegen durant l'ensenyament.

És important aquesta valoració, ja que ateses les condicions en què es du a terme el Programa d'Educació Viària del RACC (canvis en les persones que habitualment ensenyen —els educadors del Programa RACC adquireixen un gran protagonisme—, modificació en l'espai, canvi en les relacions i en la comunicació, en les normes, etc.), és fàcil que durant la realització del Programa puguin aparèixer situacions de conflicte quant a formes d'actuar o, fins i tot, amb relació a les activitats de grup.

La percepció dels mestres, en el sentit que el programa preveu aquestes hipotètiques situacions i s'han pensat procediments per a resoldre-les es pot considerar com a molt positiva.

8.3.3.1.2 Les opinions compartides

PREGUNTA FORMULADA:

El diàleg a partir del vídeo és compartit per tot el grup?

Un dels elements que inicia les activitats del Programa RACC és un vídeo que actua com a element motivador, a la vegada que centra la temàtica de l'educació viària.

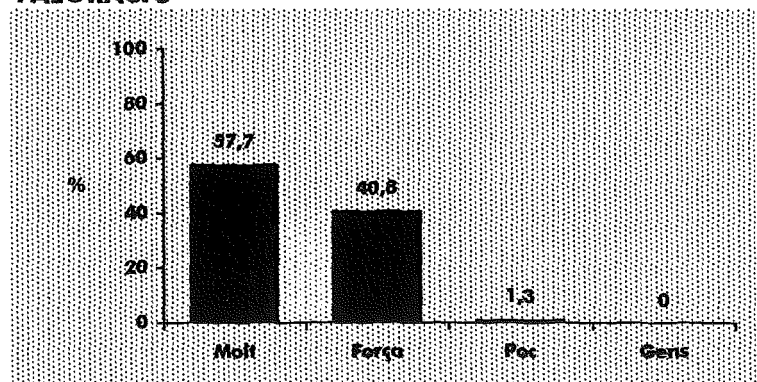
La pregunta formulada als professors pretén esbrinar si els alumnes poden compartir opinions a partir del comentari del vídeo.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 71

No responen = 3

VALORACIÓ

La participació de l'alumnat en el diàleg i en la construcció de significats efectuada a partir d'un mitjà tan conegut per l'alumnat com és el vídeo és valorada com a molt i força alta de manera pràcticament unànime pel professorat.

És important destacar aquesta valoració, ja que compartir opinions i construir significats es consideren actualment uns requisits imprescindibles en la implicació de l'alumnat en el seu aprenentatge.

8.3.3.1.3 La vinculació al grup

PREGUNTA FORMULADA:

Els alumnes se senten vinculats al grup d'activitats?

Les activitats que el Programa RACC proposa es duen a terme, majoritàriament, en grup. Atesa l'edat que tenen els alumnes, les activitats en grup són molt importants ja que els permeten compartir vivències amb els companys i interaccionar-hi a l'hora d'aprendre.

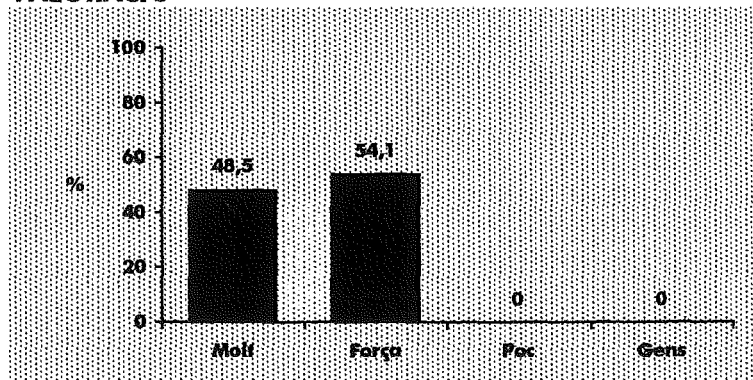
El sentit de la qüestió plantejada fomenta l'actuació en grup i, per tant, la comunicació i l'intercanvi.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 72

No responen = 2

VALORACIÓ

La comunicació que s'estableix durant la realització de les activitats del Programa d'Educació Viària del RACC garanteix que el grup no solament no es dispersa sinó que es vincula i es relaciona entre si a partir de les activitats proposades. Hi ha unanimitat en les valoracions.

8.3.3.1.4 La valoració dels resultats del grup

PREGUNTA FORMULADA:

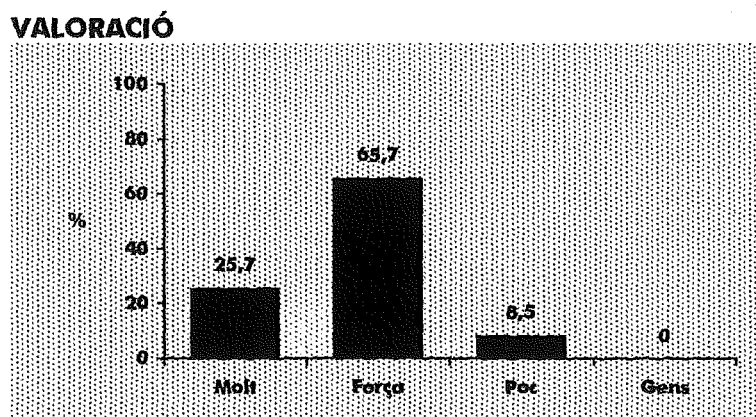
Es valora el resultat obtingut pel grup?

Valorar l'actuació del grup és un aspecte important per tal d'afavorir la socialització entre els alumnes. L'objectiu d'aquest indicador és conèixer l'opinió dels professors respecte de si el Programa RACC fomenta la socialització.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 70

No responen = 4

Segons l'opinió del professorat, el Programa d'Educació Viària del RACC valora els resultats obtinguts globalment pel grup. L'alta valoració atorgada a aquest indicador és un exemple del plantejament global del Programa i de la seva naturalesa socialitzadora.

8.3.3.1.5 La participació de l'alumnat

PREGUNTA FORMULADA:

L'índex de participació de l'alumnat és elevat? Quin és el tant per cent aproximat?

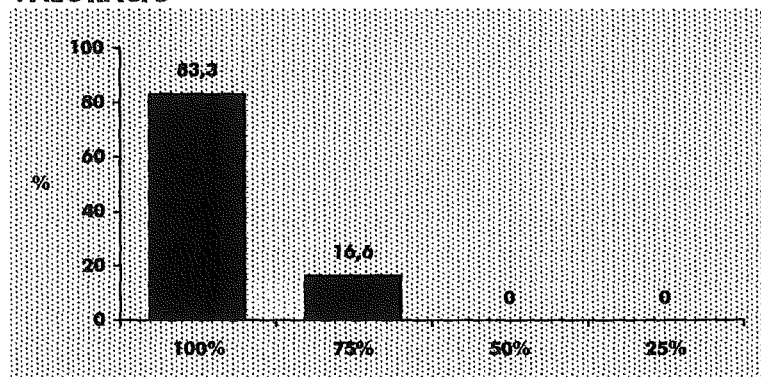
És important considerar la participació dels alumnes, ja que ens indica el seu interès per les propostes que es fan i, per tant, la seva participació en activitats de naturalesa socialitzadora, aspecte que es vol conèixer a partir de les respostes dels professors a aquest indicador.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 72

No responen = 2

VALORACIÓ

Un dels elements més representatius de la socialització d'un programa o del seu plantejament didàctic és que fomenti la participació de l'alumnat. Segons l'opinió del professorat, el Programa d'Educació Viària del RACC fomenta a bastament la participació de l'alumnat. L'índex de participació el situen entre el 100% i el 75% del seu alumnat.

8.3.3.1.6 Síntesi: el programa i la socialització de l'alumnat

Les respostes del professorat a aquest àmbit posen de manifest que el Programa d'Educació Viària del RACC té uns components que possibiliten i fomenten la socialització de l'alumnat, estimulants el diàleg, la vinculació al grup, el treball col·lectiu i la participació.

En aquest sentit, la valoració del professorat és altament positiva i confirma les conclusions indicades en altres àmbits que valoren positivament les propostes educatives del Programa RACC.

8.3.3.2 Les relacions de l'alumnat amb els monitors

En qualsevol situació educativa es produeix una comunicació i una relació entre les persones que hi participen. La situació més comuna en les classes d'aquests cicles és la que es produeix entre el mestre o la mestra que atén l'ensenyament de la major part de les àrees de coneixement, i els mestres o les mestres que atenen àrees especialitzades —per exemple, educació musical, llengua estrangera, etc.—, i els alumnes del grup classe.

En el cas del Programa d'Educació Vària del RACC, les relacions s'estableixen entre els seus responsables —que no són ni els mestres habituals ni els mestres més o menys coneguts per l'alumnat— i l'alumnat del grup classe on s'imparteixen. Els indicadors d'aquest àmbit pretenen conèixer l'opinió dels mestres sobre les relacions que s'han establert entre els responsables del Programa i l'alumnat. De la seva valoració dependrà, en part, el seu manteniment o la proposta de fer canvis en el cas que resulti negativa.

Les qüestions que s'analitzen són les següents:

- La relació alumnat i els monitors.
- El manteniment de la disciplina.
- El respecte entre l'alumnat i els monitors.
- El reconeixement dels encerts.
- L'assoliment dels aprenentatges.
- Síntesi: les relacions de l'alumnat amb els monitors.

8.3.3.2.1 La relació alumnat i monitors

PREGUNTA FORMULADA:

La relació alumnat-monitors és harmoniosa?

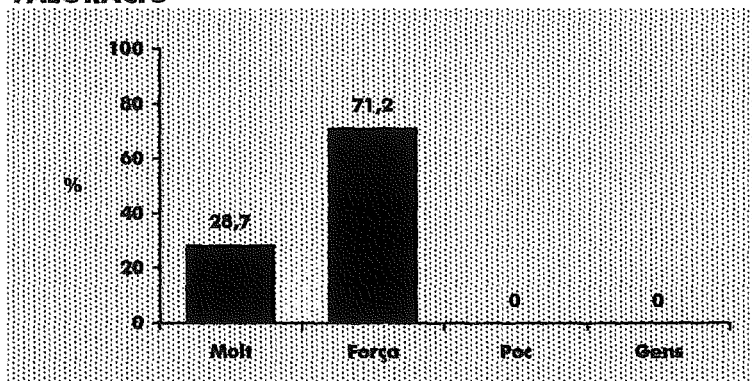
La bona relació entre els educadors i el grup classe és una de les bases per tal que el Programa RACC d'educació viària pugui ser exitós i entusiasmar els alumnes a fi que hi participin. Aquest és, doncs, el sentit de la pregunta plantejada.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

No s'observa cap dificultat, segons el professorat, en les relacions que s'estableixen entre els monitors responsables del Programa i l'alumnat, de tal manera que es considera que les seves relacions són força i molt harmonioses. No se'n fa cap valoració negativa.

8.3.3.2.2 El manteniment de la disciplina

PREGUNTA FORMULADA:

Es manté la disciplina durant tota l'activitat?

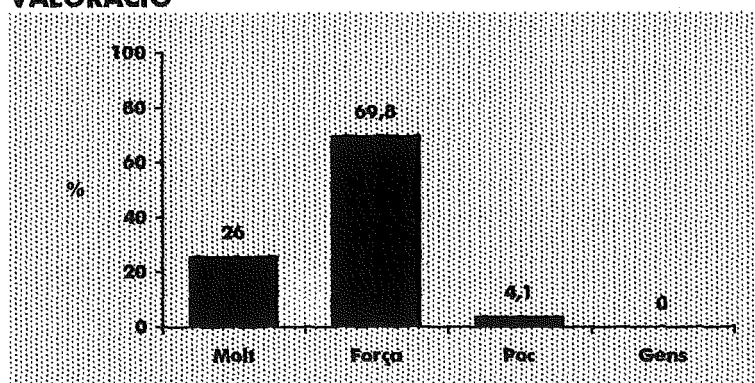
Tenint en compte que el Programa RACC d'educació viària es du a terme a partir d'uns educadors que no coneixen el grup classe, pot resultar de vegades complicat mantenir l'ordre durant la sessió. El sentit d'aquest indicador és conèixer la valoració que fan d'aquest aspecte els professors.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

Una de les preocupacions de molts mestres quan deixen la responsabilitat de les seves classes en mans de persones alienes a la seva dinàmica o a la dinàmica de l'etapa és el temor a l'aparició de problemes disciplinaris derivats del nul coneixement mutu que es tenen l'alumnat i aquestes persones.

Per aquesta raó cal destacar i valorar el sentit de les respostes dels mestres: durant la realització de les activitats del Programa d'Educació Viària del RACC no s'han produït incidències que alterin la disciplina del grup classe, que s'ha mantingut molt o força alta.

8.3.3.2.3 El respecte entre l'alumnat i els monitors

PREGUNTA FORMULADA:

Hi ha un índex alt de respecte entre els alumnes i els monitors?

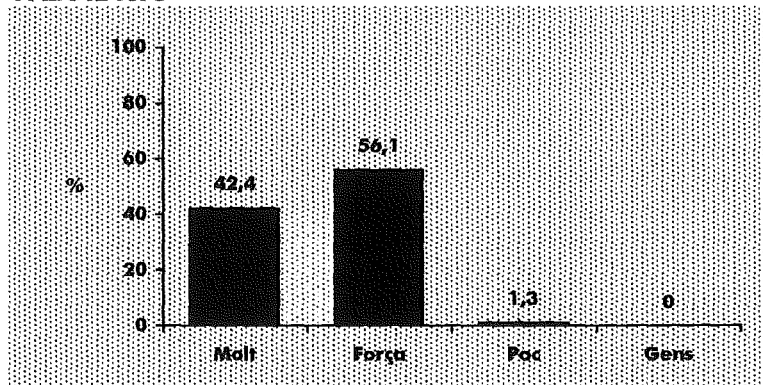
Aquest indicador complementa l'anterior en el sentit de confirmar el clima de comunicació que s'estableix entre els alumnes i els educadors, que és una de les bases que possibiliten l'aprenentatge.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

Probablement el fet que explica millor el manteniment de la disciplina i la inexistència de problemes de relació sigui l'alt respecte que, segons l'opinió dels mestres, es dona entre l'alumnat i els educadors. La pràctica totalitat dels mestres valora aquest respecte com a molt i força elevat. Considerem que l'1,3% que creu que hi ha poc respecte és poc significatiu.

8.3.3.2.4 El reconeixement dels encerts

PREGUNTA FORMULADA:

Els monitors reconeixen els encerts de l'alumnat?

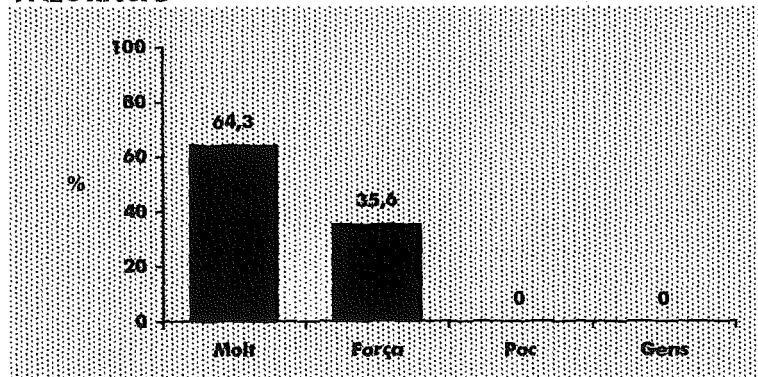
Reconèixer els encerts que al llarg de les activitats van tenint els alumnes és un aspecte bàsic per a mantenir la dinàmica del grup i anar implicant els alumnes en el desenvolupament del Programa. Aquest és, doncs, el sentit de la valoració que es demana al professorat.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

També pot il·lustrar l'harmonia de les relacions entre alumnes i educadors i la inexistència de problemes disciplinaris el fet que els educadors valorin els encerts de l'alumnat. La unanimitat en les respostes i que la majoria valori com a molt positiva aquesta circumstància és altament representatiu del tipus de relacions que es produeixen a classe durant el desenvolupament del Programa del RACC.

8.3.3.2.5 L'assoliment dels aprenentatges

PREGUNTA FORMULADA:

Es considera que tots els alumnes poden assolir els aprenentatges que es proposen?

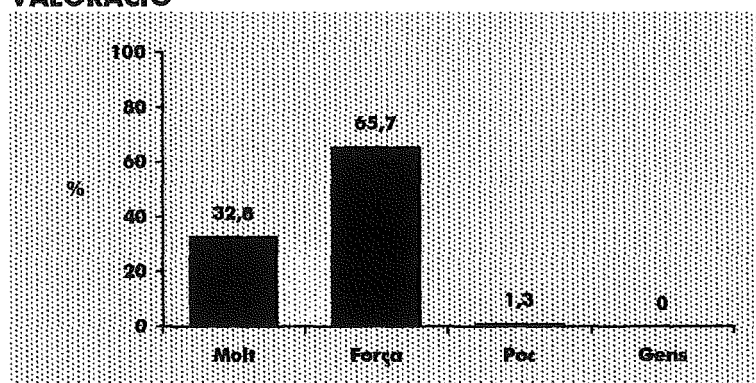
Aquest indicador té com a objectiu que els professors valorin si al llarg de les activitats del Programa RACC d'educació viària es transmet un clima de confiança als alumnes per tal que es vegin capaços d'assolir els aprenentatges.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

Segons l'opinió dels professors, els monitors que duen a terme les activitats del Programa RACC consideren que tot l'alumnat pot assolir els nivells d'aprenentatge que es proposen, cosa que afavoreix al mateix temps la confiança en ells mateixos.

8.3.3.2.6 Síntesi: les relacions de l'alumnat amb els monitors

L'ambient que es respira durant les sessions d'ensenyament/aprenentatge del Programa d'Educació Viària del RACC és valorat pel professorat com a molt positiu. Les relacions harmonioses entre monitors i alumnes es manifesten en l'alt respecte mutu i en la inexistència de problemes de disciplina. Sembla just atribuir aquesta situació al paper que exerceixen els educadors i, en especial, al fet que reconeixen els encerts de l'alumnat i l'estimulen perquè assoleixi els aprenentatges que els proposen.

Sens dubte, la valoració que en fan els mestres enquestats ha de servir per a estimular els monitors a aprofundir en la línia de treball marcada, i, alhora, per a modificar i millorar aquells aspectes que el professorat assenyalava que no funcionen prou bé.

8.3.3.3 El clima d'aula

Sembla que la clau de l'èxit que el professorat atorga al Programa d'Educació Viària del RACC té relació amb el clima de comunicació que s'assoleix a l'aula i amb les bones relacions entre alumnes i educadors. Per a aprofundir en aquest aspecte, i esbrinar i analitzar l'opinió dels mestres sobre el grau de convivència que s'estableix durant la realització de les activitats del Programa, es van plantejar les següents qüestions:

- L'ambient al llarg de la sessió.
- L'expressió del propi pensament.
- Les opinions diferents de les pròpies.
- L'argumentació de les pròpies idees.
- Les situacions conflictives.
- La diversitat d'opinions.
- Síntesi: el clima d'aula.

8.3.3.3.1 L'ambient al llarg de la sessió

PREGUNTA FORMULADA:

L'ambient de l'aula durant la projecció del vídeo és tranquil i agradable?

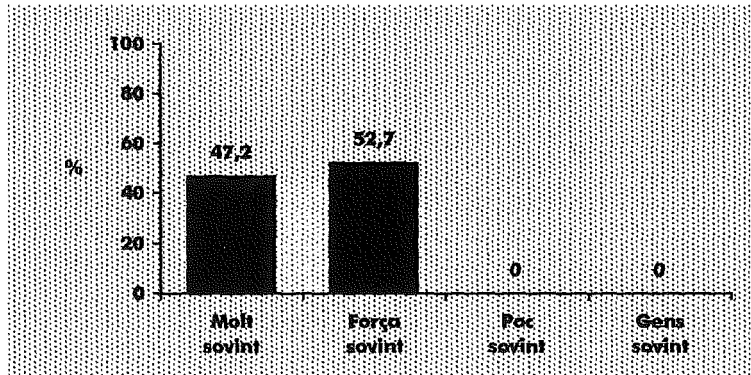
Iniciar les activitats del Programa RACC d'educació viària a partir d'un vídeo té com a finalitat oferir una informació a tots els alumnes que els permeti, d'una banda, centrar l'objecte de les activitats que tot seguit duran a terme i, d'altra banda, proporcionar-los punts de vista que mobilitzin el que ja saben respecte d'educació viària. Tot això permetrà trencar el gel entre els educadors i els alumnes i aconseguir un bon ambient d'aula. Aquest indicador pretén, doncs, copsar l'opinió dels professors en aquest sentit.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 72

No responen = 2

VALORACIÓ

Segons els mestres, l'ambient a l'aula durant la projecció del vídeo és molt sovint o força sovint tranquil i agradable.

8.3.3.3.2 L'expressió del propi pensament

PREGUNTA FORMULADA:

Els alumnes tenen l'oportunitat d'expressar el que pensen?

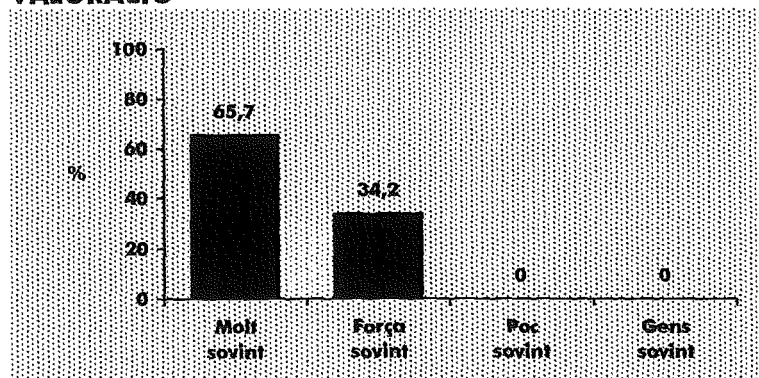
Mitjançant aquest indicador es pretén que els professors valorin si mentre es desenvolupa el Programa RACC d'Educació Viària els alumnes poden expressar les seves opinions, no solament per a conèixer-les, sinó també perquè puguin argumentar el que ja saben o el que van aprenent respecte de l'educació viària.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

El fet que l'alumne tingui l'oportunitat d'expressar a cada moment les seves idees i el seu pensament és valorat pels mestres de manera molt positiva. No hi ha cap mestre que cregui que els alumnes es poden expressar poc o gens.

8.3.3.3.3 Les opinions diferents de les pròpies

PREGUNTA FORMULADA:

Els alumnes manifesten receptivitat per a acollir opinions diferents de les seves?

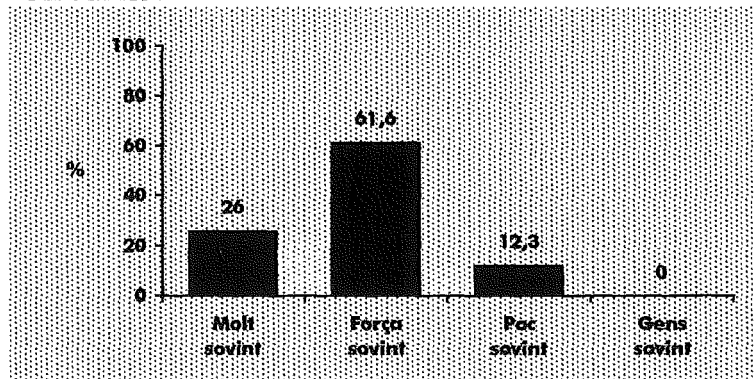
La diferència de punts de vista que pot haver-hi entre els alumnes sobre uns determinats fets aporta noves visions que estimulen el pensament crític i, a la vegada, fomenten el diàleg. Mitjançant aquest indicador, es tracta que els professors valorin si s'estableix un intercanvi d'opinions, si aquestes s'argumenten i si hi ha receptivitat entre els alumnes per a admetre punts de vista diferents, que els durà, a la llarga, a conscienciar-se sobre la relativitat de les pròpies afirmacions.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

El professors valoren que al llarg de les activitats l'alumnat manifesta sovint receptivitat per a acollir opinions diferents de les seves.

Hi ha, però, una certa dispersió en les respostes; un petit grup indica que es dona poc sovint aquesta receptivitat.

8.3.3.3.4 L'argumentació de les pròpies idees

PREGUNTA FORMULADA:

S'afavoreix l'argumentació de les pròpies opinions?

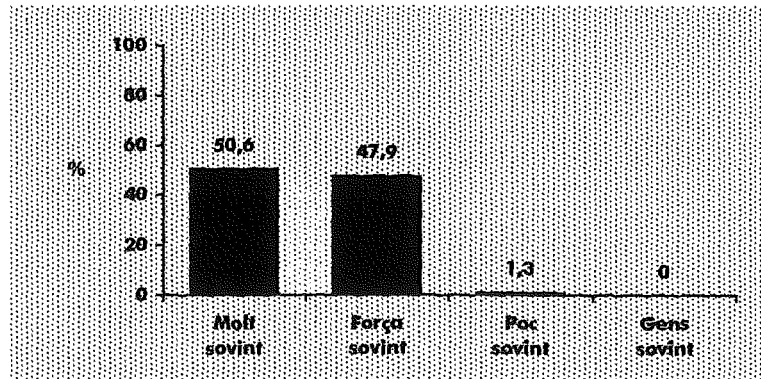
Cada vegada és més important no tant que els alumnes aprenguin memorísticament uns coneixements sinó que adquireixin l'actitud d'interrogar-se davant els fets i, per tant, es qüestionin perquè la realitat és d'una determinada manera i no d'una altra. Saber el perquè de les pròpies opinions és una capacitat que els alumnes haurien d'adquirir al llarg de la seva escolaritat, per tal d'assegurar-nos que els hem ensenyat a pensar, principi essencial per a ser ciutadans d'un món que massa sovint té previst què han de creure les persones sobre determinades situacions. L'indicador vol saber l'opinió dels professors sobre si el Programa RACC facilita als alumnes la capacitat d'analitzar i d'interrogar-se sobre aquests fets.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

Segons l'opinió dels professors, el Programa RACC afavoreix enormement l'argumentació de les pròpies idees, i contribueix, doncs, a la formació del pensament propi de l'alumnat.

8.3.3.3.5 Les situacions conflictives

PREGUNTA FORMULADA:

Hi apareixen situacions de conflicte?

Aquest indicador té com a objectiu valorar si a l'hora d'expressar les pròpies opinions es produeixen entre els alumnes situacions conflictives que puguin alterar o modificar les relacions i el clima de l'aula.

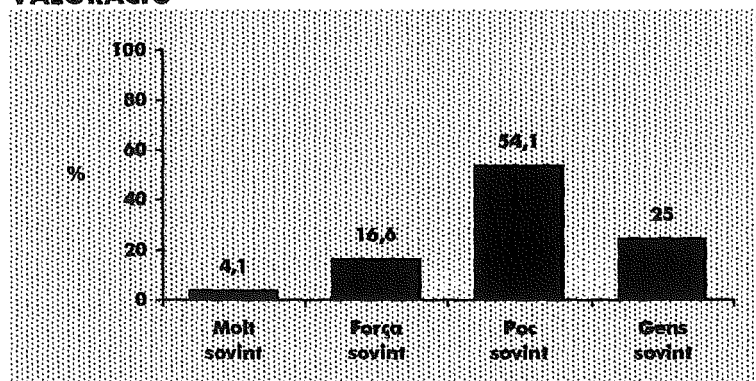
No es tracta de plantejar-se si hi ha procediments per a resoldre els conflictes (aspecte que ja s'havia valorat anteriorment) sinó de comprovar si el conflicte apareix a partir de les diferents opinions que els alumnes tenen sobre els fets. Es valora, doncs, el conflicte com una situació d'enriquiment que genera nous arguments i qüestiona el que es manifestava fins ara.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 72

No responen = 2

VALORACIÓ

S'observa una gran dispersió en les valoracions del professorat. Majoritàriament consideren que no apareixen situacions conflictives i solament un grup reduït creu que es presenten situacions polèmiques.

Si com hem indicat abans les situacions conflictives serveixen per a estimular la pròpia argumentació, potser seria convenient revisar el Programa RACC en aquest sentit per tal d'oferir aspectes controvertits als alumnes, i eliminar així l'acord implícit que sembla que es proposi en les diferents activitats.

8.3.3.3.6 La diversitat d'opinions

PREGUNTA FORMULADA:

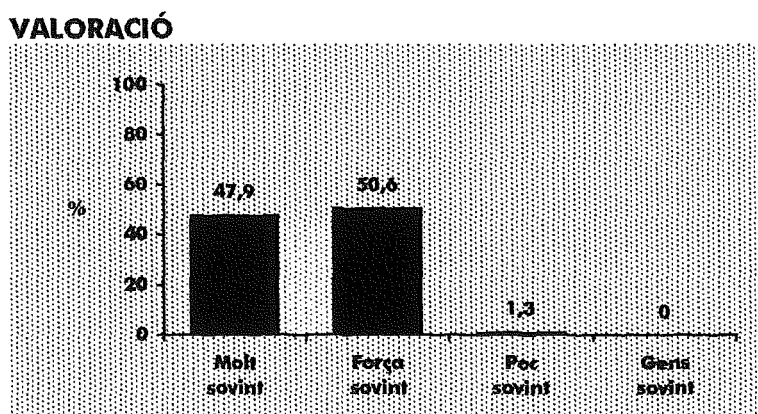
Els monitors recullen la diversitat d'opinions que es generen?

Aquesta qüestió té com a objectiu veure si per part dels monitors s'acullen les diferents percepcions que els alumnes tenen d'uns mateixos fets.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

Segons el professorat, els monitors recullen la diversitat d'opinions que es generen entre l'alumnat.

Si es tenen en compte les respostes de l'indicador anterior, s'hauria de constatar que hi ha un recull d'opinions diverses, però que no generen conflicte. Això pot fer pensar que s'afavoreix l'expressió individual, amb arguments, però en canvi no hi ha una contraposició del que cadascú pensa i així no es genera cap conflicte, malgrat que s'hagi indicat que els alumnes són receptius a les opinions dels altres.

8.3.3.3.7 Síntesi: el clima d'aula

Si entenem l'aula com un espai de socialització, un determinat clima d'aula influirà en les relacions socials dels alumnes. L'harmonia en aquestes relacions permetrà l'expressió de les pròpies idees i, per tant, que els alumnes vagin elaborant una manera de pensar pròpia.

Les valoracions dels professors ens indiquen, d'una banda, que en el desenvolupament del Programa RACC hi ha prevista aquesta socialització i que es dona l'oportunitat d'expressar i argumentar el propi pensament, i de l'altra, que els educadors són receptius a l'hora d'acollir la diversitat d'opinions que es generen entre els alumnes.

Queda poc clara que aquesta harmonia i diàleg sigui apropiada per a plantejar situacions controvertides per tal que els alumnes compreguin que no sempre els propis arguments són els que tenen els altres. Sembla que la receptivitat dels alumnes a les opinions dels altres permetria plantejar aquestes contradiccions, per la qual cosa hauria de revisar-se el Programa RACC intentant evidenciar la diversitat d'opinions i així afavorir el debat aclaridor.

8.3.3.4 La temporalització de les activitats

L'adequació d'un programa al temps establert per a la seva realització sol ser problemàtica quan es tracta d'un mitjà extern que s'ha d'ajustar a una situació decidida per altres, com és el cas del Programa d'Educació Viària del RACC. De vegades s'ha de córrer més del que s'havia previst per a acabar-lo, s'han de suprimir activitats o s'han de tractar superficialment aspectes que requereixen un cert aprofundiment.

Per a esbrinar l'opinió dels mestres sobre la relació entre el Programa i el temps previst per a la realització de les activitats, vam plantejar les següents qüestions:

- L'encadenament de les activitats.
- El canvi d'activitats.
- Les interrupcions.
- La durada de les activitats.
- El cansament de l'alumnat.
- Síntesi: la temporalització de les activitats.

8.3.3.4.1 L'encadenament de les activitats

PREGUNTA FORMULADA:

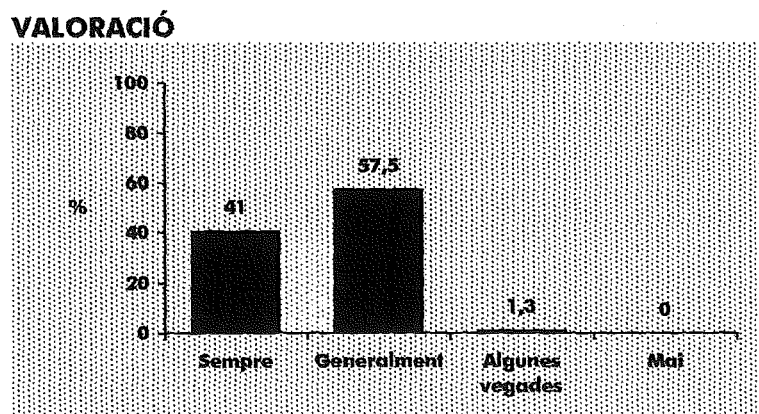
El procés d'activitats que es proposen tenen un encadenamet correcte?

Tenint en compte que el Programa RACC d'educació viària proposa l'aprenentatge dels alumnes a partir d'un seguit d'activitats, aquest indicador planteja als professors la valoració sobre si les activitats previstes tenen una seqüenciació temporal idònia i no s'esdevé un trencament entre una i altra seqüència de temps.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

El professorat opina que les activitats del programa que l'alumnat va duent a terme, estan generalment o sempre correctament encadenades. Segons aquestes opinions, es pot considerar que la successió d'activitats té una organització correcta.

8.3.3.4.2 El canvi d'activitats

PREGUNTA FORMULADA:

Es perd el temps en el canvi d'activitat?

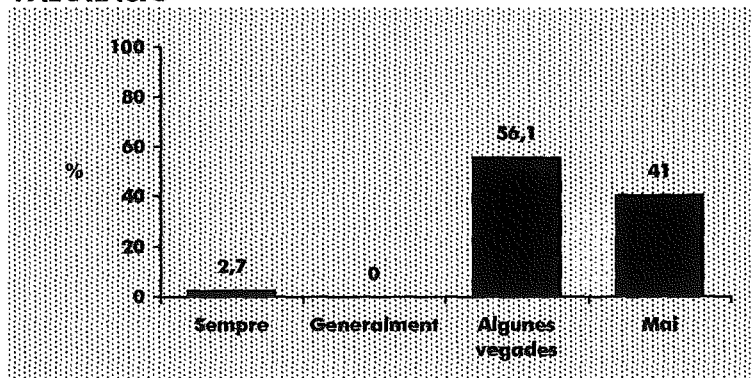
Passar d'una activitat a una altra, del vídeo al treball en grup, d'aquest al debat, etc., pot significar de vegades que hi hagi un temps perdut, durant el qual s'efectua aquest canvi. Excedir-se en aquest temps pot implicar la desmotivació per part de l'alumnat. Per mitjà d'aquest indicador es pretén conèixer l'opinió del professorat respecte del temps esmerçat en el canvi d'activitat.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

Les respostes a aquest indicador ofereixen un doble comentari. Per una banda, hi ha percepcions diferents entre el professorat a l'hora de valorar si es perd el temps en el canvi d'activitats (per a la majoria es perd algunes vegades, mentre que a una minoria bastant important manifesta que no es perd mai). Per altra banda, si considerem la resposta majoritària observarem contradiccions amb les respostes a la pregunta anterior. Si algunes vegades es perd el temps, vol dir que l'encadenament d'activitats no sempre és tan correcte com s'ha afirmat anteriorment.

8.3.3.4.3 Les interrupcions

PREGUNTA FORMULADA:

Les activitats proposades tenen interrupcions no previstes?

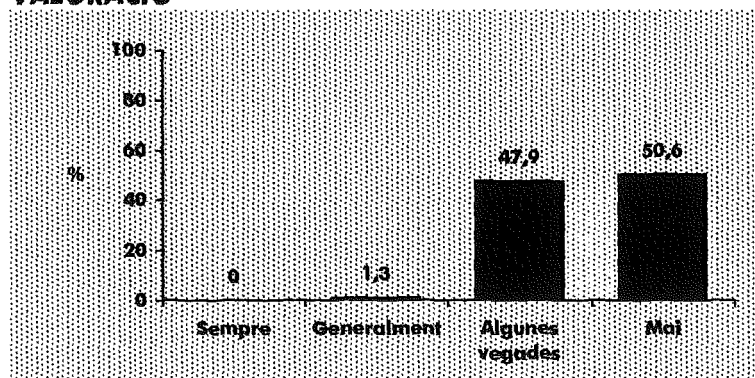
L'objectiu d'aquest indicador és esbrinar l'opinió dels professors pel que fa al transcurs de les activitats, en el sentit de si hi ha interrupcions en el seu desenvolupament. Es tracta, doncs, de constatar si sorgeixen situacions no controlades que alteren la successió de les activitats.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

També les respostes a aquesta pregunta podrien comparar-se amb les de les dues anteriors. Una mica més del 50% del professorat confirma, en aquest cas, la correcció de l'encadenament de les activitats programades, ja que considera que mai es produeixen interrupcions no previstes. En canvi, una minoria important propera al 50%, manifesta una percepció diferent, més en consonància amb la resposta majoritària de la segona pregunta.

8.3.3.4.4 La durada de les activitats

PREGUNTA FORMULADA:

El temps de durada del conjunt d'activitats és l'adequat per al nivell dels alumnes?

No excedir el temps en què els alumnes poden concentrar la seva atenció és un aspecte molt important, que cal tenir en compte en totes les activitats d'aprenentatge.

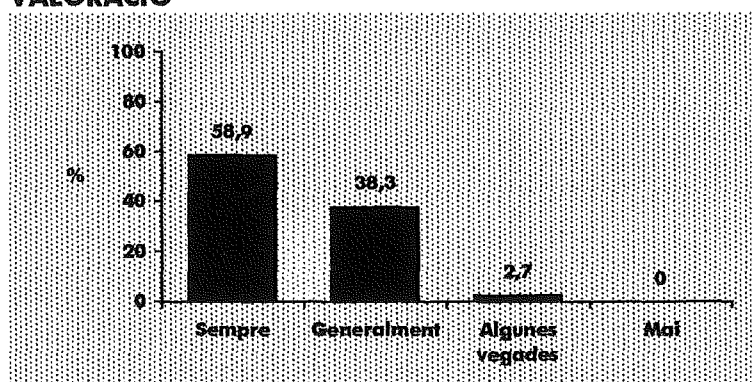
Per mitjà d'aquest indicador es pretén conèixer l'opinió dels professors pel que fa al temps de durada de les activitats. Si el temps és excessiu pot produir una desmotivació en els alumnes.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

Es confirma la correcció del procés de les activitats, que ara adquireix més significat en relacionar-lo amb la seva durada. El professorat opina que, a més d'encadenar correctament les activitats, les previsions de la seva durada sempre o gairebé sempre s'ajusten al nivell dels alumnes.

8.3.3.4.5 El cansament de l'alumnat

PREGUNTA FORMULADA:

El desenvolupament de les activitats produeix cansament en l'alumnat?

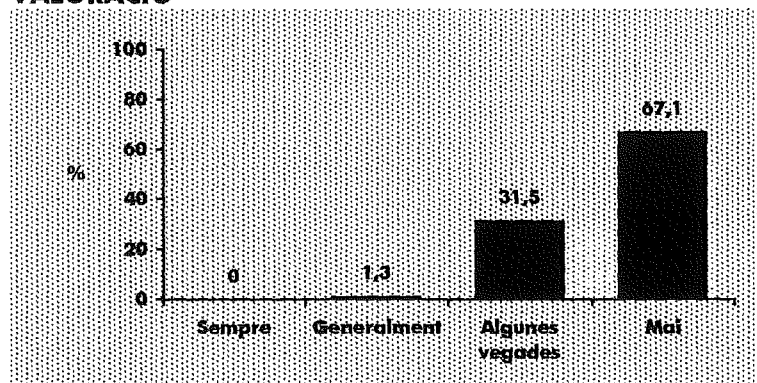
Mitjançant aquest indicador es vol obtenir l'opinió del professorat en el sentit de conèixer si al llarg del Programa hi ha un cansament excessiu dels alumnes, aspecte que podria enrarir l'ambient de l'aula.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

De nou les respostes majoritàries confirmen l'encert del Programa d'Educació Viària del RACC. Una majoria alta del professorat considera que mai es produeix cansament en l'alumnat.

Cal tenir en compte, però, les opinions d'una part del col·lectiu del professorat que indica que algunes vegades pot produir-se'n.

8.3.3.4.6 Síntesi: la temporalització de les activitats

L'opinió del professorat sobre la temporalització de les activitats és molt positiva. Una majoria considera que la successió d'activitats és correcta, que el temps total és adequat per al nivell de l'alumnat d'aquests cicles, que mai es produeixen interrupcions no previstes i que no es produeix cansament en l'alumnat.

Tanmateix, cal considerar les respostes diferents d'un grup minoritari de professors, però suficientment alt, per a introduir algunes petites modificacions a les activitats o per a pensar estratègies que evitin pèrdues de temps o l'aparició de situacions no previstes que alterin la lògica de l'encadenament de les activitats.

8.3.4 EL MATERIAL EMPRAT

El desenvolupament de la pràctica d'un programa es basa en materials i recursos de suport de diferent naturalesa que actuen com a mitjans entre els propòsits i els objectius previstos i els aprenentatges que es pretenen assolir.

L'anàlisi dels mitjans emprats en un programa i la seva valoració tenen un gran potencial explicatiu per a donar significat al conjunt del programa i comprovar l'efectivitat de les decisions preses.

Aquesta categoria té com a objectiu conèixer i valorar el material que s'utilitza per al desenvolupament de les activitats. L'àmbit que l'integra és el següent:

— Els mitjans didàctics utilitzats per desenvolupar el Programa RACC.

Aquest àmbit comprèn uns indicadors de qualitat que els professors han de valorar a partir d'una escala qualitativa.

8.3.4.1 Els mitjans didàctics utilitzats per a desenvolupar el Programa RACC

Per a dur a terme les activitats del Programa RACC d'educació viària es fa ús de recursos i materials diversos. Aquests mitjans han de tenir una qualitat material que permeti manipular-los amb facilitat i que reuneixin unes condicions mínimes de seguretat. Així mateix, aquests mitjans han d'oferir una millor comprensió de les propostes que s'hi fan, tot facilitant la imaginació i creativitat en els alumnes.

Per a esbrinar tots els aspectes, s'ha concretat aquest àmbit a partir dels següents indicadors de seguretat:

- La seguretat de les activitats.
- El material utilitzat.
- La seqüència del vídeo.
- Les imatges del vídeo.
- El material per a la simulació.
- La creativitat del material utilitzat.
- Síntesi: els mitjans didàctics utilitzats per a desenvolupar el Programa.

8.3.4.1.1 La seguretat de les activitats

PREGUNTA FORMULADA:

Les activitats són segures?

L'objectiu d'aquest indicador és obtenir una valoració global dels professors respecte de si les activitats proposades en el Programa no ofereixen cap mena de situació perillosa per als alumnes que les duen a terme.

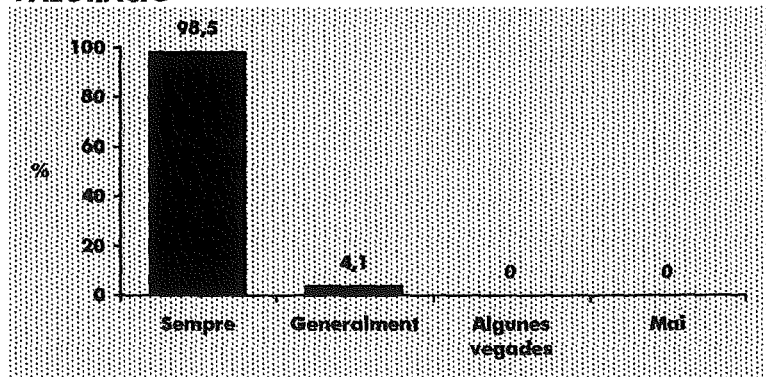
La manca de seguretat d'una activitat pot venir dels materials de què han estat fets els objectes manipulables o perquè es desenvolupin de manera poc adequada o en llocs que no siguin els idonis.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

El professorat valora gairebé unànimement que les activitats del Programa RACC són segures. És interessant constatar que no es fan valoracions negatives en aquest indicador.

8.3.4.1.2 El material utilitzat

PREGUNTA FORMULADA:

El material és net, segur i ben conservat?

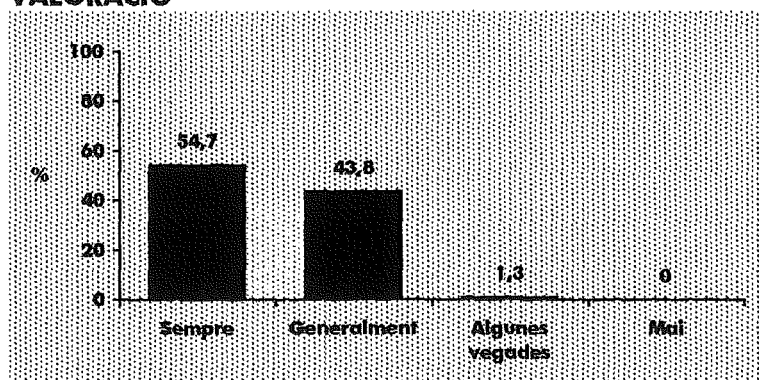
En les activitats per als alumnes dels cicles mitjà i superior de l'etapa d'educació primària es fa ús de murals, trencaclosques, cassets, elements de disfressa, etc. Aquest indicador pretén que els professors valorin si aquest material és correcte i, a més, se'n fa un manteniment acurat.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

No hi ha indicis, d'acord amb les valoracions que han fet els professors, que el material utilitzat en les activitats generi problemes d'ús o manteniment; per tant, es considera que és l'adequat i que els responsables del Programa van vetllant pel seu manteniment.

8.3.4.1.3 La seqüència del vídeo

PREGUNTA FORMULADA:

La seqüència del vídeo és entenedora?

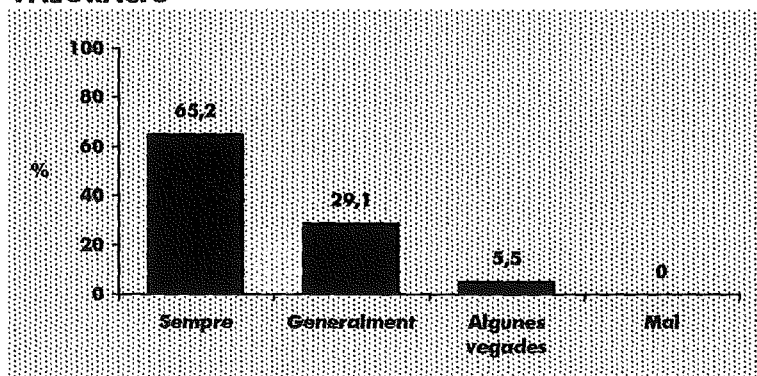
Per a iniciar les activitats del Programa RACC d'Educació Viària s'utilitza un vídeo tant per a centrar la temàtica a tractar com per a motivar els alumnes abans d'iniciar uns aprenentatges. És per aquest motiu que cal que els professors valorin si la seqüència del vídeo reuneix les condicions imprescindibles de manera que sigui comprensible pels alumnes i, a la vegada, els sigui suggeridora i els estimuli a iniciar uns aprenentatges sobre educació viària.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 72

No responen = 2

VALORACIÓ

La major part dels professors valoren la seqüència del vídeo com a sempre i generalment entenedora. És important aquesta valoració, ja que permet assegurar que mitjançant aquest material audiovisual es poden centrar les activitats que s'han de dur a terme i aconseguir un ambient adequat a l'aula.

8.3.4.1.4 Les imatges del vídeo

PREGUNTA FORMULADA:

Les imatges del vídeo et semblen oportunes?

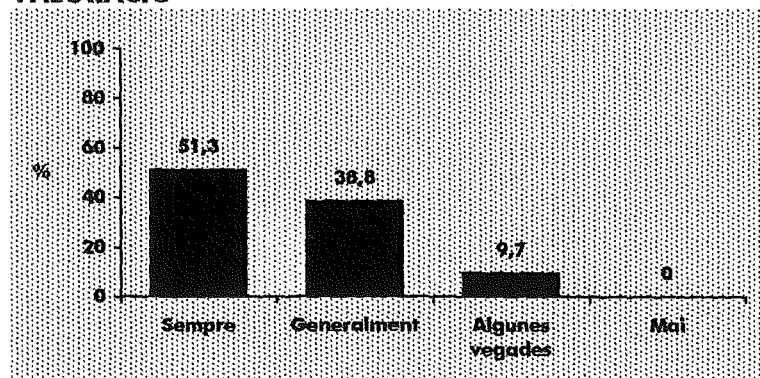
Els vídeos que s'utilitzen estan confeïgits a partir d'imatges diverses d'altres vídeos o pel·lícules. És important valorar no només la seqüència que s'estableix, sinó també la idoneïtat de les imatges que s'ofereixen que són cada vegada més importants tenint en compte les diverses lectures que se'n poden fer. És per això que aquest indicador proposa al professorat que valori el seguit d'imatges que el vídeo ofereix.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 72

No responen = 2

VALORACIÓ

El professorat valora que les imatges del vídeo són sempre i generalment oportunes. No hi ha cap valoració que indiqui que són negatives, tot i que un petit grup fa constar que només algunes vegades són oportunes. Caldrà esbrinar posteriorment quines són les imatges que una part del professorat considera menys idònies i reconsiderar-les, si s'escau.

8.3.4.1.5 El material per a la simulació

PREGUNTA FORMULADA:

El material del joc de simulació és adequat?

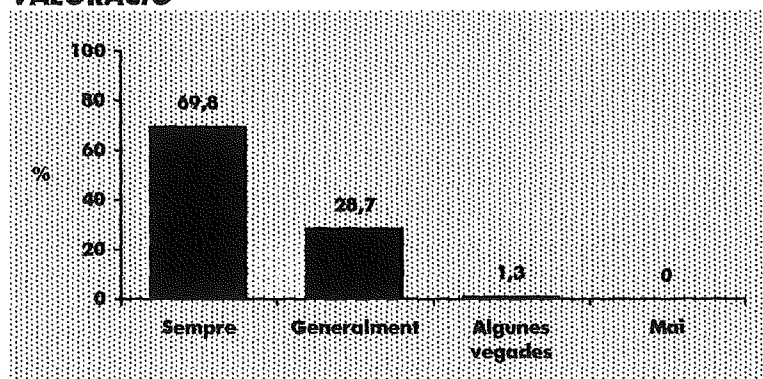
Hi ha previst un joc de simulació per al qual s'aporten diferents materials per a caracteritzar cada un dels personatges, així com material complementari per a simular situacions del carrer. La idoneïtat d'aquest material és el que se sotmet a la valoració del professorat en aquest indicador.

Qüestionaris rebuts = 74

Responen = 73

No responen = 1

VALORACIÓ

La resposta gairebé unànime del professorat en la valoració positiva dels materials del joc de simulació fa pensar que aquesta és una activitat suggeridora, sobretot perquè aquestes propostes no solen ser gaire freqüents per als alumnes d'aquestes etapes educatives.

Aprendre a posar-se en el lloc d'una altra persona, a més de l'atractiu que té com a representació, implica també descentrar els propis punts de vista i contemplar la realitat no tant des de la pròpia lògica sinó des de la del personatge que representa. És per això que cal atorgar-hi un important valor educatiu.